

Alþingi
v.t. Nefndasvið Alþingis / Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Stykkishólmi, 19. október 2023

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2024-2038 ásamt fimm ára aðgerðaáætlun fyrir árin 2024 – 2028, 315. mál.

Sveitarfélagið Stykkishólmur veitir hér umsögn um tillögu til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2024-2038 ásamt fimm ára aðgerðaáætlun fyrir árin 2024 – 2028, 315. mál.

Almennt um forgangsörðun til samgönguverkefna á Vesturlandi og áherslur sveitarfélagsins

Sveitarfélagið vísar til umsagnar Samtaka sveitarfélaga á Vesturlandi þar sem dregin er fram sú staðreynd að aðeins er áætlað að verja 700 milljónum til nýframkvæmda við stofnvegi á Vesturlandi á næstu fimm árum, sem er mun lægri upphæð en í öðrum landshlutum. Samkvæmt þessum tölum fer 1,6% af fjárveitingum til framkvæmda við stofnvegi til Vesturlands. Staðan hefur því miður verið svipuð undanfarin 10 ár.

Sveitarfélagið sættir sig ekki við framangreindar staðreyndir. Því er sérstaklega mótmælt að framkvæmdum við **stofnveg um Skógarströnd** eigi enn að fresta enn á aftur enda fer það beinlínis gegn markmiði með lögum um samgönguáætlun. **Sveitarfélagið leggur til að framkvæmdum við Snæfellsnesveg númer 54 um Skógarströnd verði hraðað skv. fyrirbyggjandi áætlunum** þannig að auknu fjármagni verði veitt annars vegar til hönnunar vegarins um Skógarströnd (skilgreiningu, frumdrög að hönnun, forhönnun og verkhönnun) og hins vegar til framkvæmda. Með því móti væri unnt að halda áfram framkvæmdum við veginn á næsta ári og ljúka framkvæmdum við veginn eigi síðar en 2028. Jafnframt þarf í samgönguáætlun að gera ráð fyrir þverun Álfafjarðar. Einnig er lögð **áhersla á endurbætur á Snæfellsnesvegi frá Borgarnesi inn á Snæfellsnes, sér í lagi að endurbætur á Snæfellsnesvegi 54 frá Brúarhrauni að Dalsmynni verði færðar framan í samgönguáætlun.**

Í þessari umsögn er einnig kallað eftir því að önnur brýn verkefni hljóti fjármagn á samgönguáætlun:

- Hafnarframkvæmdir í Stykkishólmi
- Breiðafjarðarferjan Baldur
- Vegaframkvæmdir vegna atvinnuuppbyggingar í Stykkishólmi

1. Skógarstrandarvegur

Í drögum að samgönguáætlun segir eftirfarandi: **Snæfellsnesvegur um Skógarströnd**. Lagt er til að unnið verði við lagfæringar á ýmsum stöðum á veginum um Skógarströnd á árunum 2027–2028 og á 2. og 3. tímabili áætlunarinnar. Vegurinn er nú malarvegur og á honum eru sjö einbreiðar brýr.

1.1. Staðreyndir um Skógarstrandarveg – fyrirliggjandi forgangsröðun óboðleg

Í Samgöngu- og innviðaaætlun Vesturlands kemur fram að vegurinn um Skógarströnd er eini stofnvegur á Vesturlandi á láglendi sem ekki hefur verið lagður bundnu slitlagi og því afar brýnt að leggja slitlag á veginn. Vegurinn er mikilvæg tenging á milli Snæfellsness og Dalabyggðar, bæði hvað varðar atvinnu og þjónustu.

Þar sem Skógarstrandarvegur er hluti grunnnetsins samkvæmt samgönguáætlun mætti ætla að hann væri forgangsatridi við ráðstöfun fjármuna á samgönguáætlun, líkt og markmið hennar kveða á um, en það endurspeglast hins vegar ekki í fyrirliggjandi drögum að samgönguáætlun. Það er því óhjákvæmilegt að gera **kröfu um að fyrirliggjandi samgönguáætlun verði breytt með tilliti til mikilvægis vegarins sem hluta af grunnneti samgöngukerfisins og framkvæmdum verði flýtt inn á fyrsta tímabil áætlunarinnar**.

Til að setja umferðarmagn Skógarstrandarvegar í samhengi bendir sveitarfélagið á eftirfarandi staðreyndir um aðra stofnvegi samkvæmd grunnneti samgagna:

- Umferð á Skógarstrandarvegi er sambærileg og á Hvalfjarðarvegi (þjóðvegur 47)
- Umferð um Skógarstrandarveg er sambærileg og er á Djúpvegi á Vestfjörðum (þjóðvegi 61).
 - ✓ Í þessu sambandi er rétt að nefna að umferð um Skógarströnd er nær að öllu leyti meiri en á öðrum stofnvegum og tengivegum á Vestfjörðum.
- Umferð er meiri á Skógarstrandarvegi en nær öllum Norðausturvegi (þjóðvegur 85).
- Umferð er mun meiri á Skógarstrandarvegi en Gnúpverjavegi (þjóðvegur 325).
- Sambærileg umferð er á Skógarstrandarvegi og á Skeiða- og Hrunamannavegi (þjóðvegur 30).
- Umferð um Skógarströnd er sambærileg umferð um Siglufjarðarveg (þjóðveg 76)
- Umferð um Skógarstrandarvegi er sambærileg við umferð á Hringvegi 1 sums staðar á landinu.

Þrátt fyrir framangreindar staðreyndir er samt sem áður malarlag á nær öllum Snæfellsnesvegi 54 um Skógarströnd. Ástand vegarins er einnig þannig að það ber ekki þessa miklu umferð, en samkvæmt yfirliti frá einum þjónustuaðili í Stykkishólmi hafa nærri 100 bílaðir bílaleigubílar verið sóttir af þessum eina þjónustuaðila á síðustu 12 mánuðum á Skógarstrandarveg (þeir eru mun fleiri en einn). **Þetta er augljóslega óboðleg staða og sveitarstjórnir á svæðinu gera kröfu um tafarlaugar úrbætur.**

1.2. Stuðningur við sameiningu sveitarfélaga - orðum þurfa að fylgja efndir Sveitarfélagið Stykkishólmur minnir jafnframt á að uppbygging Skógarstrandarvegar var áherslumál í sameiningu Helgafellssveitar og Stykkishólmsbæjar á árinu 2022, með sérstakri áherslu á að forgangsraða uppbyggingu jafnframt innan sveitarfélags (þ.e. ekki einungis frá Búðardal heldur einnig uppbyggingu frá Stykkishólmsvegi að Álftarfirði). Vakin er athygli á því að á fundi samstarfsnefndar

um sameininguna með innviðaráðherra, í sameiningarferlinu vorið 2022 (fyrir kosningu um sameininguna) tók ráðherrann það sérstaklega fram, sem við kynntum á íbúafundi fyrir kosningarnar, að áherslur ríkisstjórnarinnar myndu taka mið af þeim áherslum sem settar yrðu á oddinn í sameiningum yrðu þær samþykktar.

1.3. Ítarefni um Skógarstrandarveg

Varðandi nánari rökstuðning um mikilvægi vegarins vísar Sveitarfélagið Stykkishólmur að öðru leyti til viðbótarumsagnar Stykkishólmsbæjar um tillögu til þingsályktunar um fimm ára samgönguáætlun fyrir árin 2020-2024 (150. löggjafarþing 2019–2020) sem er meðfylgjandi umsögn þessari, þar sem gerð er grein fyrir mikilvægi vegarins á grundvelli byggðasjónarmiða, atvinnusjónarmiða, öryggisjónarmiða og sjónarmiða um samvinnu sveitarfélaga og mögulegra sameiningakosta á svæðinu sem skoðast sem hluti af umsögn þessari¹

Sveitarfélagið tekur undir umsögn Dalabyggðar varðandi Skógarstrandarveg, þ.m.t. að brýnt sé að mynda samfellu í framkvæmdum á Skógarstrandarvegi, en það standa yfir framkvæmdir við um 5,4 km. kafla (einungis 10% af núverandi malar slitlagi). Það yrði þungt högg fyrir samfélögin við innanverðan Breiðafjörð ef ekki verða gefin skýr fyrirheit um frekari vegagerð í framhaldi af núverandi framkvæmdum.

Að öðru leyti er vísað til ítrekaðra ályktana bæjarstjórnar Stykkishólms og sveitarstjórnar Dalabyggðar varðandi mikilvægi uppbyggingar á Skógarstrandarvegi ásamt ályktana stjórnar- og aðalfunda Samtaka sveitarfélaga á Vesturlandi í þessu sambandi, sem og gildandi Samgöngu- og innviðaáætlunar Vesturlands og nýútgefna forgangsröðun vegframkvæmda í Dalabyggð.

Loks vísar sveitarfélagið til [Samgöngu- og innviðaáætlunar Vesturlands](#) frá árinu 2022.

2. Endurbætur á hafskipabryggju og aðrar hafnarframkvæmdir

Sveitarfélagið Stykkishólmur bendir á að gera þurfi ráð fyrir því í áætlun að bæta hafnaraðstöðu vegna skemmtiferðarskipa og þjónustu í höfnum til sjávertengdrar ferðaþjónustu. Sveitarfélagið leggur þannig áherslu á að hafnarframkvæmdum við hafskipabryggju í Stykkishólmi verði ekki seinkað um þrjú ár frá gildandi samgönguáætlun, en samkvæmt henni áttu framkvæmdir að hefjast á árinu 2023.

Umrædd framkvæmd við Stykkishólmshöfn hefur verið í undirbúningi á síðustu árum og sveitarfélagið gert ráð fyrir að framkvæmdin myndu standa yfir á árunum 2023-2025 eins og samþykkt hefur verið í fjárhagsáætlun sveitarfélagsins sem tóku mið af gildandi samgönguáætlun. Það er ótækt að þessum

¹ Sjá einkum eftirfarandi kafla í meðfylgjandi viðbótarumsögn:

- III. SAMVINNA OG SAMEINING BYGGÐA - SKÓGARSTRANDARVEGUR Á AÐ SAMEINA EKKI SUNDRA
- IV. SAMFÉLAGSLEG OG BYGGÐARLEG ÁHRIF – BÚSETA, ATVINNULÍF, LOFTLAGSMÁL OG SKÓLASÓKN
- V. ÖRYGGISSJÓNARMÍÐ – VEGURINN MEÐAL HÆTTULEGASTU VEGKAFLA LANDSINS
- VI. VEGURINN HAMLAR UPPBYGGINGU FERÐAÞJÓNUSTU OG FRAMPRÓUN FERÐAMÁLA

framkvæmdum sé frestað án rökstuðnings frá því sem núgildandi samgönguáætlun gerir ráð fyrir og væntir leiðréttingar áður en þingsályktunartillaga verður lögð fram á Alþingi.

- Einnig er brýnt að hefjast handa við endurbætur á stólpum undir hafskipabryggju. Mikilvægt er einnig að geta boðið upp á landtengingu skipa í höfninni þar sem þau tengjast rafmagni, en skv. Orkustofnun er þetta nauðsynleg innviðauppbýgging og þáttur í aðgerðaáætlun um orkuskipti.
- Þá bendir sveitarfélagið á að þörf er á nýjum viðlegukanti við Skipavíkurhöfn vegna viðlegu flutningaskipa og löndunar sjávarfangs. Lenging og endurbygging núverandi stálþils til austurs um 80 metra í samræmi við tillögu að deiliskipulagi vegna þörungaverksmiðju og stækkunar athafnasvæði skipasmíðastöðvar.
- Að lokum er þörf á uppbyggingu smábátaástöðu vestan við Stykkið í Stykkishólmshöfn, sem var á samgönguáætlun en láðist að hrinda í framkvæmd.

3. Breiðafjarðarferjan Baldur

Sveitarfélagið Stykkishólmur fagnar kaupum á nýrri ferju sem endurspeglast í fyrirbyggjandi drögum að samgönguáætlun. Sveitarfélagið bendir þó á að langtímasýn skorti í fyrirbyggjandi samgönguáætlun hvað varðar smíði á nýrri ferju sem taka á við af Röst eftir 3-5 ár. Það er afar brýnt að samgönguáætlun tryggi framtíðarlausn í ferjusiglingum með smíði nýrrar ferju og að þau áform endurspeglast í fjármálaáætlunum ríkisstjórnarinnar. Í þessu samhengi er mikilvægi að ráðist í viðeigandi hafnarbætur í tengslum við ferjusiglingar.

Sveitarfélagið leggur áherslu á að samgönguáætlun verði breytt á þann veg að hún endurspegli þörf fyrir smíði nýrrar ferju sem sigla eigi um Breiðafjörð þannig að Vegagerðin geti hafð undirbúning að hönnun og smíði nýrrar ferju ásamt nauðsynlegum breytingar á hafnarmannvirkjum.

- Jafnframt bendir sveitarfélagið jafnframt á mikilvægi þess að gera ráð fyrir hafnarstig/bryggjustig meðfram vegi að ferjubryggju til að tryggja nauðsynlegt umferðaröryggi í tengslum við ferjuna, enda skapast oft mikil hætta fyrir fótgangandi í umferð á svæðinu. Visast í þessu sambandi til gagna sem send hafa verið til Vegagerðarinnar.

4. Kallhamrar

4.1. Græn atvinnutækifæri

Í ágúst 2019 ákvað bæjarstjórn Stykkishólmsbæjar að hefja formlegar viðræður við áhugasöm fyrirtæki um stofnsetningu rannsóknar-, vinnslu- og afu rðamiðstöðvar þangs í Stykkishólmi í samræmi við tillögu ráðgjafanefndar sem bæjarstjórn skipaði árið 2018, en áform eru um að stofna og þróa alhliða miðstöð þörungavinnslu í suðurhluta Breiðafjarðar með aðsetur í Stykkishólmi með virðisaukandi framleiðslu að leiðarljósi. Lögð verður áhersla á vísindalega nálgun við nýtingu auðlindarinnar með það að markmiði að fullnýta hráefnið með sem minnstum áhrifum á umhverfið samhliða sem mestum svæðisbundnum efnahagslegum ávinningi.

Frá ákvörðun bæjarstjórnar hefur verið unnið markvisst að undirbúningi starfseminnar í Stykkishólmi. Samkvæmt áætlunum hyggst fyrirtækið reisa iðnaðarhúsnæði fyrir þörungavinnslu við Kallhamra í útjaðri Stykkishólms. Í fyrsta áfanga er gert ráð fyrir 4.500 fm. húsnæði og í öðrum áfanga 1.000 fm. húsnæði. Stefnt er að því að framkvæmdir hefjist síðari hluta árs 2024.

Það er gríðarlega þýðingarmikið fyrir bæjarfélag eins og Stykkishólm að af þessum framkvæmdum geti orðið þar sem gert er ráð fyrir að 40-60 ný störf skapist við rekstur vinnslunnar þegar hún er komin í full afköst. Þá verður ekki hjá því litið að efnahagslegur og samfélagslegur ábati af fyrirhugaðri starfsemi er augljós, bæði fyrir svæðið og íslenskt samfélag í heild sinni.

Um yrði að ræða nýja stoð í verðmætasköpun á Íslandi sem byggir á ábyrgri og sjálfbærri nýtingu náttúruauðlinda, staðsett á Vesturlandi, sem fjölgar atvinnuönguleikum, styrkir byggð og eflir hagvöxt. Það liggur jafnframt fyrir að nýtt fyrirtæki og fjölgun íbúa því samfara mun auka veltu hjá mörgum verslunum og þjónustufyrirtækjum sem starfrækt eru svæðinu og víðar og styrkja þar með rekstur þeirra. Starfsemin mun einnig auka samfélagslega fjölbreytni og til lengri tíma fjölga störfum sem krefjast háskólamenntunar, þ.e. við rannsóknir, nýsköpun og vöruþróun. Þær áherslur eru í samræmi við þær áherslur sem fram koma í Sáttmála um ríkisstjórnarsamstarf Framsóknarflokks, Sjálfstæðisflokks og Vinstrihreyfingarinnar - græns framboðs.

4.2. Umfang vegaf framkvæmda vegna Kallhamra

Leggja þarf veg frá þjóðvegi yfir að umræddu iðnaðarhúsnæði sem er um **900 metra langur**. Þar af nýttist 300 metra kafli vegar sem liggur að bænum Ögri. Þann kafla þarf þó að byggja upp betur. Grófur vegur þarf að vera tilbúinn síðla árs 2024 þegar framkvæmdir við iðnaðarhúsið hefjast. Malbikaður vegur þarf hins vegar að vera til staðar þegar starfsemi hefst í þörungavinnslunni.

Á síðara stigi er gert ráð fyrir framkvæmdum við bryggju sem staðsett verður í um 100 metra fjarlægð frá vinnsluhúsi. Sú bryggja mun að auki þjóna annarri atvinnustarfsemi sem mun staðsetja sig á svæðinu. Áður en framkvæmdir við bryggjuna hefjast þarf að endurskoða aðalskipulag Stykkishólmsbæjar og gera ráð fyrir umræddri bryggju. Einnig þarf væntanlega að fara fram umhverfismat.

Ætla má að heildarkostnaður við uppbyggingu umrædds vegar geti orðið 100-150 m.kr. þegar að bundið slitlag hefur verið lagt á hann. Í byrjun mun vegarkafllinn flokkast undir héraðsveg, en þegar vegurinn hefur verið tengdur við áðurnefnda bryggju flokkast hann sem tengivegur eða eftir atvikum stofnvegur.

Sveitarfélagið leggur því áherslu á, í samræmi við breytingu á aðalskipulag og drög að deiliskipulagi (grænn iðngarður), að samgönguáætlun þarf að endurspeglar þörf á að byggja upp hafnaraðstöðu fyrir umfangsmikla þangvinnslu við Kallhamar. Um er að ræða viðlegukant nærri vinnsluhúsi þannig að þangvinnsla á staðnum gæti landað afla og fært í hús án þess að þurfa að landa öllum afla við Skipavíkurhöfn (mikilvægt að minnka umferð frá Skipavík vegna þessarar starfsemi og setja hráefnið beint af bryggju inn í hús). Þá eru hugmyndir uppi um að stofnsetja umfangsmikla bláskelsrækt fyrir fiskeldi á svæðinu sem jafnframt myndi nýta aðstöðuna ásamt öðrum hafsænum grænum iðnaði, en sveitarfélagið vinnur að því að útbúa svæðið fyrir græna iðngarða (auðlindagarða) og hafsækna starfsemi.

SVEITARFÉLAGIÐ STYKKISHÓLMUR

Lokaorð

Fulltrúar sveitarfélagsins óska eftir að koma á fund umhverfis- og samgöngunefndar til að fylgja eftir umsögn Stykkishólms og að ræða nánar þær áherslur sem þar koma fram.

Virðingarfyllt

Jakob Björgvin Sigríðarson Jakobsson

Jakob Björgvin Sigríðarson Jakobsson,
bæjarstjóri.